

GRS BEERNEM

Definitief vastgesteld door
gemeenteraad 18/11/2008

November 2008

Opdrachtgever
Gemeente Beernem

Opdrachthouder
West-Vlaamse Intercommunale

Projectteam
Jan Waumans en Dirk Verté

Cartografie
Caroline Verhaeghe en Julie Verrue

Gemeentelijk Ruimtelijk Structuurplan

Beernem

Informatief gedeelte

Inhoudstafel

Inhoudstafel.....	1
Algemene inleiding	7
1. Inleiding	7
1.1 Ruimtelijke planning op gemeentelijk niveau.....	7
1.2 Structuurplanning en het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan	7
1.2.1 Structuurplanning als methodiek	7
1.2.2 Structuurplan als beleidsdocument	8
1.2.3 Structuurplanning, een proces op drie sporen	9
1.3 Gemeentelijk structuurplanningsproces.....	11
1.3.1 Motivatie tot opmaak.....	11
1.3.2 Overlegmodel	11
1.3.3 Historiek van het planproces	13
Deel I. Informatief gedeelte	15
I. Algemene situering	16
1. Situering van Beernem.....	16
1.1 Ligging.....	16
1.2 Cultuurhistorische ontwikkeling	16
1.3 Gemeentelijke kencijfers.....	18
2. Fysisch systeem.....	19
2.1 Geologie.....	19
2.2 Bodem.....	19
2.3 Reliëf.....	19
2.4 Hydrografie en waterhuishouding	20
II. Planningscontext.....	22
1. Ruimtelijke beleidsplannen.....	22
1.1 Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen	22
1.1.1 Algemeen.....	22
1.1.2 Betekenis voor Beernem	22
1.1.3 Herziening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen	23
1.1.4 Ruimtelijke visie voor landbouw, natuur en bos	23
1.2 Provinciaal Ruimtelijk Structuurplan West-Vlaanderen	29
1.2.1 Algemeen.....	29
1.2.2 Betekenis voor Beernem	29
1.3 Aanpalende planningsprocessen.....	32
1.3.1 Bovengemeentelijk	32
1.3.2 Gemeentelijk.....	33
2. Juridisch-planologisch kader	34
2.1 Gewestplan Brugge – Oostkust.....	34
2.2 Gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan: afbakening VEN en IVON.....	35
2.3 Habitatrichtlijngebied.....	36
2.4 Gemeentelijke plannen van aanleg	36
2.4.1 Deelgemeente Beernem.....	36
2.4.2 Deelgemeente Oedelem.....	37
2.4.3 Deelgemeente Sint-Joris	38
2.4.4 Sectoraal BPA inzake zonevreemde economische activiteiten	38
2.5 Beschermingsbesluiten.....	38
2.6 Bosdecreet.....	38
3. Sectorale beleidsstudies	39
3.1 Bovengemeentelijk.....	39
3.1.1 Gewenste agrarische structuur – afdeling Land	39
3.1.2 Gewenste bosstructuur – afdeling Bos en Groen.....	39
3.1.3 Overstromingsgebieden	39
3.1.4 Vlaamse wooncode	39
3.1.5 Landinrichtingsproject “Brugse veldzone”	40
3.1.6 Regionaal landschap “Houtland”	40
3.1.7 Inventarisatie en beheersvoorstellen Beverhoutsveld.....	40

3.2	Gemeentelijk	41
3.2.1	Gemeentelijk Natuurontwikkelingsplan.....	41
3.2.2	Gemeentelijk Mobiliteitsplan	41
3.2.3	Sectorale studie “zonevreemde bedrijven”	41
3.2.4	Haalbaarheidsstudie “Voetgangers- en fietsersbrug over het kanaal”	41
3.2.5	Dulo-waterplan.....	42
4.	Lopende processen en projecten	43
4.1	BPA “Haverbilken” (gedeeltelijke herziening)	43
4.2	BPA “Stationswijk” (gedeeltelijke herziening)	43
4.3	BPA “Gemeentecentrum Zuid-Oost” (herziening).....	43
4.4	BPA “Galgeveld”	43
4.5	BPA “Vaart-Noord” (herziening).....	43
4.6	BPA “Turkije” (herziening).....	43
4.7	Sectoraal BPA zonevreemde economische activiteiten – tweede fase.....	43
4.8	Lokaal streefbeeld N368 Oostkamp – Beernem.....	43
4.9	Doortochtherinrichting Sint-Andreaslaan	44
4.10	Aanleg fietspad N337 – Bruggestraat.....	44
4.11	Aanleg fietspad N368 – Wellingstraat	44
4.12	Aanleg fietspad N368 – Sint-Jorisstraat	44
4.13	Aanleg fietspad N370	44
4.14	Fiets- en voetgangersbrug over het kanaal	44
4.15	Aanleg derde en vierde spoor.....	44
III.	Ruimtelijk context op macro-niveau	45
1.	Positionering binnen de regio	45
1.1	Landschappelijke structuur	45
1.2	Nederzettingsstructuur	45
1.3	Lijninfrastructuur.....	46
1.4	Economische structuur	46
1.5	Open ruimtestructuur	47
IV.	Ruimtelijke context op meso-niveau	48
1.	Bestaande landschappelijke structuur.....	48
1.1	Omschrijving	48
1.2	Bestaande ruimtelijke deelstructuur.....	48
1.2.1	Traditionele landschappen.....	48
1.2.2	Relicten van traditionele landschappen.....	49
1.2.3	Structuurbepalend op bovenlokaal niveau	50
1.2.4	Structuurbepalend op lokaal niveau	50
1.2.5	Archeologisch patrimonium	52
1.3	Kenmerken en trends.....	52
1.3.1	Diversiteit van landschappen.....	52
1.3.2	Herkenbaarheid van landschappen.....	52
1.3.3	Landschapsinkleding	52
1.4	Knelpunten en potenties	52
1.4.1	Knelpunten en bedreigingen.....	52
1.4.2	Kwaliteiten en potenties	53
2.	Bestaande nederzettingsstructuur.....	54
2.1	Omschrijving	54
2.2	Bestaande ruimtelijke deelstructuur.....	54
2.2.1	Kernbebouwing	54
2.2.2	Overige bebouwingsconcentraties	55
2.2.3	Geïsoleerde bebouwing	56
2.2.4	Synthese	56
2.2.5	Voorzieningen en diensten	57
2.3	Kenmerken en trends.....	58
2.3.1	Demografische ontwikkelingen	58
2.3.2	Woningpatrimonium.....	60
2.3.3	Nieuwbouwactiviteit	63
2.3.4	Bouwgronden.....	63
2.4	Knelpunten, kwaliteiten en potenties	64
2.4.1	Knelpunten.....	64

2.4.2	Kwaliteiten en potenties.....	65
3.	Bestaande natuurlijke structuur.....	66
3.1	Omschrijving	66
3.2	Bestaande ruimtelijke deelstructuur.....	66
3.2.1	Bovenlokale natuurelementen	66
3.2.2	Lokale natuurelementen	67
3.3	Kenmerken en trends.....	67
3.3.1	Biologisch waardevolle gebieden	67
3.3.2	Biologische diversiteit	68
3.3.3	Het zuiden van de gemeente is bosrijk.....	68
3.3.4	Versnipperde ligging van natuurgebieden binnen agrarisch gebied	68
3.4	Knelpunten, kwaliteiten en potenties	68
3.4.1	Knelpunten.....	68
3.4.2	Kwaliteiten en potenties.....	69
4.	Bestaande agrarische structuur	70
4.1	Omschrijving	70
4.2	Bestaande ruimtelijke deelstructuur.....	70
4.3	Kenmerken en trends.....	70
4.3.1	Landbouwtypering	70
4.3.2	Aantal landbouwbedrijven en oppervlakte aan cultuurgrond	71
4.3.3	Teeltpatronen bij gewassen en dieren.....	71
4.3.4	Schaal van de landbouwbedrijven.....	72
4.3.5	Bedrijfsopvolging	72
4.4	Knelpunten, kwaliteiten en potenties	72
4.4.1	Knelpunten.....	72
4.4.2	Kwaliteiten en potenties.....	73
5.	Bestaande ruimtelijk-economische structuur	74
5.1	Omschrijving	74
5.2	Bestaande ruimtelijke deelstructuur.....	74
5.2.1	Bovenlokale bedrijvigheid.....	74
5.2.2	Lokale bedrijvigheid	75
5.2.3	Handel en horeca	75
5.2.4	Slibstort.....	76
5.3	Kenmerken en trends.....	76
5.3.1	Sociaal-economisch profiel.....	76
5.3.2	Bedrijfs-economische profiel	77
5.3.3	Oppervlakte aan bedrijvigheid	78
5.3.4	Evaluatie bedrijventerreinen	79
5.4	Knelpunten, kwaliteiten en potenties	80
5.4.1	Knelpunten.....	80
5.4.2	Kwaliteiten en potenties.....	80
6.	Bestaande toeristisch-recreatieve structuur.....	81
6.1	Omschrijving	81
6.2	Bestaande ruimtelijke deelstructuur.....	81
6.2.1	Bovenlokale toeristisch-recreatieve elementen	81
6.2.2	Lokale toeristische-recreatieve elementen	82
6.2.3	Ondersteunende toeristische voorzieningen en dienstverlening.....	82
6.2.4	Recreatief medegebruik	82
6.3	Kenmerken en trends.....	83
6.3.1	Belang van openluchtrecreatieve voorzieningen.....	83
6.3.2	Toenemend aantal overnachtingen	83
6.4	Knelpunten, kwaliteiten en potenties	83
6.4.1	Knelpunten.....	83
6.4.2	Kwaliteiten en potenties.....	84
7.	Bestaande verkeers- en vervoersstructuur	85
7.1	Omschrijving	85
7.2	Bestaande ruimtelijke deelstructuur.....	85
7.2.1	Bovenlokale verkeers- en vervoersvoorzieningen.....	85
7.2.2	Lokaal verkeers- en vervoersvoorzieningen.....	86
7.3	Kenmerken en trends.....	87

7.3.1	Verplaatsingen	87
7.3.2	Intensiteit en verkeersveiligheid.....	88
7.4	Knelpunten, kwaliteiten en potenties	88
7.4.1	Knelpunten.....	88
7.4.2	Kwaliteiten en potenties.....	88
8.	Synthese van bestaande ruimtelijke structuur	89
8.1	Omschrijving	89
8.2	Elementen.....	89
8.2.1	Bebouwde ruimte.....	89
8.2.2	Open ruimte	90
8.2.3	Lijninfrastructuur	90
V.	Ruimtelijke context op micro-niveau	91
1.	Deelgebieden in de gemeente	91
1.1	Indeling in deelgebieden.....	91
1.2	Benadering van deelgebieden	91
2.	Deelgebied “zuidelijk veldgebied”.....	92
2.1	Situering	92
2.2	Bestaande ruimtelijke structuur.....	92
2.2.1	Nederzettingsstructuur.....	92
2.2.2	Open ruimtestructuur	92
2.2.3	Lijninfrastructuur	92
2.2.4	Structuurbepalende elementen.....	93
2.3	Knelpunten, kwaliteiten en potenties	93
2.3.1	Knelpunten.....	93
2.3.2	Kwaliteiten en potenties.....	93
3.	Deelgebied “vallei van Bergbeek-Meersbeek”	94
3.1	Situering	94
3.2	Bestaande ruimtelijke structuur.....	94
3.2.1	Nederzettingsstructuur.....	94
3.2.2	Open ruimtestructuur	94
3.2.3	Lijninfrastructuur	94
3.2.4	Structuurbepalende elementen.....	95
3.3	Knelpunten, kwaliteiten en potenties	95
3.3.1	Knelpunten.....	95
3.3.2	Kwaliteiten en potenties.....	95
4.	Deelgebied “Maldegemveld en omgeving”.....	96
4.1	Situering	96
4.2	Bestaande ruimtelijke structuur.....	96
4.2.1	Nederzettingsstructuur.....	96
4.2.2	Open ruimtestructuur	96
4.2.3	Lijninfrastructuur	96
4.2.4	Structuurbepalende elementen.....	96
4.3	Knelpunten, kwaliteiten en potenties	96
4.3.1	Knelpunten.....	96
4.3.2	Kwaliteiten en potenties.....	97
5.	Deelgebied “cuestarug Oedelem-Zomergem”	98
5.1	Situering	98
5.2	Bestaande ruimtelijke structuur.....	98
5.2.1	Nederzettingsstructuur.....	98
5.2.2	Open ruimtestructuur	98
5.2.3	Lijninfrastructuur	98
5.2.4	Structuurbepalende elementen.....	98
5.3	Knelpunten, kwaliteiten en potenties	99
5.3.1	Knelpunten.....	99
5.3.2	Kwaliteiten en potenties.....	99
6.	Deelgebied “kanaaldepressie”.....	100
6.1	Situering	100
6.2	Bestaande ruimtelijke structuur.....	100
6.2.1	Nederzettingstructuur	100
6.2.2	Open ruimtestructuur	100

6.2.3	Lijninfrastructuur	101
6.2.4	Ruimtelijke fragmenten	101
6.3	Knelpunten, kwaliteiten en potenties	102
6.3.1	Knelpunten.....	102
6.3.2	Kwaliteiten en potenties.....	102
7.	Deelgebied “kern Beernem”	103
7.1	Situering.....	103
7.2	Bestaande ruimtelijke structuur	103
7.2.1	Nederzettingsstructuur	103
7.2.2	Groenvoorzieningen en kleine landschapselementen.....	104
7.2.3	Lijninfrastructuur	104
7.2.4	Ruimtelijke fragmenten.....	105
7.3	Knelpunten, kwaliteiten en potenties	106
7.3.1	Knelpunten.....	106
7.3.2	Kwaliteiten en potenties.....	107
8.	Deelgebied “kern Oedelem”	108
8.1	Situering.....	108
8.2	Bestaande ruimtelijke structuur	108
8.2.1	Nederzettingsstructuur	108
8.2.2	Groenvoorzieningen en kleine landschapselementen.....	109
8.2.3	Lijninfrastructuur	109
8.2.4	Ruimtelijke fragmenten.....	109
8.3	Knelpunten, kwaliteiten en potenties	110
8.3.1	Knelpunten.....	110
8.3.2	Kwaliteiten en potenties.....	110
9.	Deelgebied “kern Sint-Joris”	112
9.1	Situering.....	112
9.2	Bestaande ruimtelijke structuur	112
9.2.1	Nederzettingsstructuur	112
9.2.2	Groenvoorzieningen en kleine landschapselementen.....	112
9.2.3	Lijninfrastructuur	113
9.2.4	Ruimtelijke fragmenten.....	113
9.3	Knelpunten, kwaliteiten en potenties	113
9.3.1	Knelpunten.....	113
9.3.2	Kwaliteiten en potenties.....	113
10.	Deelgebied “Beverhoutsveld”	114
10.1	Situering.....	114
10.2	Bestaande ruimtelijke structuur	114
10.2.1	Nederzettingsstructuur	114
10.2.2	Open ruimtestructuur	114
10.2.3	Lijninfrastructuur	114
10.2.4	Structuurbepalende elementen	114
10.3	Knelpunten, kwaliteiten en potenties	115
10.3.1	Knelpunten.....	115
10.3.2	Kwaliteiten en potenties.....	115
VI.	Toekomstige ruimtebehoeften	116
1.	Ruimte voor wonen	116
1.1	Provinciale toebedeling inzake bijkomende woongelegenheden	116
1.2	Vraag.....	116
1.2.1	Methodiek	116
1.2.2	Toekomstige demografische ontwikkeling.....	116
1.2.3	Nieuwbouwbehoefte	118
1.3	Aanbod.....	118
1.3.1	Methodiek	118
1.3.2	Percelenpatrimonium.....	119
1.3.3	Leegstaande woningen	125
1.3.4	Leegstaande en/of verwaarloosde bedrijfspanden.....	125
1.4	Gemeentelijke ruimtebehoefte wonen	125
1.4.1	Algemeen.....	125
1.4.2	Ruimtebehoefte	125

2. Ruimte voor bedrijvigheid	126
2.1 Provinciale toedeling inzake bijkomende bedrijfsruimte	126
2.2 Vraag.....	126
2.2.1 Methodiek	126
2.2.2 Lokaal bedrijventerrein	126
2.2.3 Zonevreemde bedrijven	127
2.2.4 Bovenlokale bedrijvigheid	127
2.2.5 Synthese	127
2.3 Aanbod.....	127
2.3.1 Algemeen.....	127
2.3.2 Leegstaande en verwaarloosde bedrijfsruimten.....	127
2.3.3 Braakliggende en onbenutte terreinen	128
2.3.4 Synthese	128
2.4 Gemeentelijk ruimtebehoefte bedrijvigheid.....	128
2.4.1 Lokale bedrijvigheid	128
2.4.2 Zonevreemde bedrijven	128
2.5 Afweging lokalisatie lokaal bedrijventerrein	129
2.5.1 Methodiek	129
2.5.2 Afweging zoekzones.....	132
2.5.3 Eindconclusie.....	137
3. Ruimte voor gemeenschapsvoorzieningen	139
3.1 Vraag.....	139
3.2 Aanbod.....	139
4. Ruimte voor sport en recreatie	140
4.1 Vraag.....	140
4.2 Aanbod.....	140

ALGEMENE INLEIDING

---

1. Inleiding

1.1 *Ruimtelijke planning op gemeentelijk niveau*

Het decreet van 24 juli 1996 houdende de ruimtelijke planning (B.S 27/07/1996), het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijk ordening (B.S. 08/06/1999) en wijzigingen bepalen dat de ruimtelijke ordening op drie niveaus wordt geregeld. Dit heeft tot gevolg dat zowel op Vlaams, op provinciaal als op gemeentelijk niveau een ruimtelijk beleid dient uitgestippeld te worden. Dit gebeurt aan de hand van ruimtelijke structuurplannen, ruimtelijke uitvoeringsplannen en verordeningen.

Artikel 31 van het decreet houdende de organisatie van de ruimtelijk ordening stipuleert dat elke gemeente een ruimtelijk structuurplan moet opmaken.

1.2 *Structuurplanning en het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan*

1.2.1 **Structuurplanning als methodiek**

Een goed ruimtelijk beleid is nodig om ruimtelijke problemen op te lossen en ruimtelijke kwaliteit na te streven. Maar hoe concretiseren we dit in een maatschappij die alsmaar vlugger evolueert en gekenmerkt wordt door een toenemende techniciteit en verwevenheid van verschillende beleidsdomeinen? Een rationele en planmatige aanpak dringt zich daarom op: structuurplanning is een wijze van ruimtelijke planning om tot een goed ruimtelijk beleid te komen. Structuurplanning leidt tot een strategisch ruimtelijk beleidsplan met als einddoel het nemen van verantwoorde beleidsbeslissingen. Het aandachtsveld wordt daarbij voortdurend vernauwd naar zo structureel mogelijke en haalbare keuzes met het oog op een kwaliteitsvolle ruimte. De te beantwoorden vraag is: 'Waar gaan wij ons mee bezig houden in de volgende beleidsperiode?' Het ontwikkelen van een denkkader of een ruimtelijk concept is een methode om deze vraag te beantwoorden. Hierbij wordt een theoretisch en toch ook realistisch geheel van principes over de ruimte herleidt tot een hanteerbare lijst van prioriteiten.

Structuurplanning is dus een dynamisch en continu proces van visie- en beleidsvorming met betrekking tot de kwaliteit van de ruimte en de realisatie ervan. Het betekent enerzijds inhoudelijke verdieping met betrekking tot de gewenste ruimtelijke structuur met eventuele alternatieven, en anderzijds communicatie, overleg, besluitvorming en onderhandeling tussen alle betrokkenen. Het zorgt voortdurend voor nieuwe kennis en inzichten zowel bij bevolking, beleidsmensen als deskundigen. Dit permanente leerproces in alle maatschappelijke geledingen helpt het creëren van een zo groot mogelijk maatschappelijk draagvlak voor de planvoorstellen. Maar dan is wel permanente communicatie en samenwerking vereist tussen politici, ambtenaren, planners, ontwerpers en de brede bevolking. Een goede begeleiding bij structuurplanning is daarom essentieel.

Daarbij noteren we enkele belangrijke aandachtspunten. We streven naar ruimtelijke kwaliteit op basis van een integrerende aanpak, van een denken op lange termijn en van de potenties van een gebied. We steunen daarbij op een minimum aan onderzoek. Een goede structuurplanning impliceert verder dat ieders verantwoordelijkheid duidelijk wordt afgelijnd en effectief opgenomen. Hierbij is enige realiteitszin en oog voor het praktisch haalbare zeer belangrijk. Concrete problemen en kansen zijn interessante uitgangspunten in het structuurplanningsproces, want ze maken het mogelijk om tegelijk structureel en strategisch te werken. Maar de voorstellen die eruit voortvloeien moeten eveneens technisch en financieel haalbaar zijn.

Leemten in de kennis en onzekerheden hoeven geen struikelblok te zijn, want structuurplanning is een continue en permanente activiteit en streeft nooit naar volledigheid. Een ruimtelijk structuurplan is een zoektocht naar een beperkt pakket verantwoorde en samenhangende beslissingen.

Concreet moet structuurplanning resulteren in enkele plannen en documenten waarin de bestaande ruimtelijke structuur beschreven en geanalyseerd wordt en die de visie bevatten op wat ruimtelijk gewenst wordt. Dit moet zo concreet mogelijk worden vertaald in (beleids)doelstellingen. Een synthesekaart maakt dit duidelijk. Maar nog meer concreet is het 'programma van acties' dat aangeeft wat moet worden uitgevoerd om de ruimtelijke visie 'op het terrein' gestalte te geven.

Het programma van acties reikt mogelijkheden aan voor het ontwikkelen van bepaalde gebieden of voor het oplossen van problemen. Het geeft een duidelijk beeld van 'wat kan' op een bepaalde plaats en tijdstip, rekening houdend met de gestelde behoeften en met de draagkracht van de plaats en de mogelijkheden op dat tijdstip.

Voorgestelde acties kunnen zowel betrekking hebben op korte als op lange termijn. Ze behelzen bijvoorbeeld het opmaken van bestemmingsplannen voor een bepaald gebied, het uitvoeren van aanvullend onderzoek, het uitvoeren van concrete projecten, het geven van subsidies of andere vormen van ondersteuning. Voor alle duidelijkheid: deze actiepunten vormen geen toetskader voor de bouwvergunningen. Daarvoor moeten de bestemmingsplannen en ruimtelijke uitvoeringsplannen worden opgemaakt.

Als het goed loopt zal een structuurplanningsproces voortdurend documenten voortbrengen die voor een bepaalde beleidsperiode en een bepaald gebied, de ruimtelijke visie van het beleid weergeven, die concepten over de gewenste structuur bevatten en de beleidsdoelstellingen en maatregelen voorstellen om ze te verwezenlijken. Er wordt voortdurend ingespeeld op de realiteit, op de bestaande problemen en kansen, en op de beperkte middelen. Hierdoor kan de inhoud, de doelgerichtheid, de doorzichtigheid en de controleerbaarheid van het ruimtelijk beleid worden gewaarborgd.

1.2.2 Structuurplan als beleidsdocument

1.2.2.1 Opbouw en juridische draagwijdte

Het Decreet Ruimtelijke Ordening (18 mei 2002) en de Omzendbrief RO 97/02 (14 maart 1997) leggen het kader vast voor de ontwikkeling van het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan. Door het decreet kreeg structuurplanning een formele basis, terwijl de omzendbrief dieper in gaat op de inhoudelijke aspecten van het structuurplan.

Het decreet houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening bepaalt dat het structuurplan, die het kader aangeeft voor de gewenste ruimtelijke ontwikkeling van de gemeente, wordt opgebouwd rond drie delen met telkens een verschillende juridische draagwijdte:

- het informatieve gedeelte met de planningscontext, een evaluatie van het gevoerde ruimtelijke beleid, een beschrijving van de bestaande ruimtelijke structuur op macro-, meso- en microniveau, een omschrijving van de knelpunten en kwaliteiten van de gemeente, prognoses en behoeftebepaling;
- het richtinggevend gedeelte omvat de visie, de concepten en gewenste ruimtelijk structuur voor de gemeente en vormt het gedeelte waarvan de overheid bij het nemen van haar beslissingen niet kan van afwijken, tenzij omwille van onvoorziene ontwikkelingen van ruimtelijke behoeften vanwege de diverse maatschappelijke ontwikkelingen of omwille van de dringende sociale en/of budgettaire redenen;
- het bindend gedeelte omvat de elementen die een bindend karakter hebben voor de gemeente of waartoe de gemeente zich verbindt.

De gewenste ruimtelijke structuur is het richtinggevend gedeelte voor de overheid. De gemeenteraad kan hiervan alleen met een gemotiveerde beslissing afwijken. De bindende bepalingen vormen het kader voor de maatregelen waarmee de gemeente de gewenste ruimtelijke structuur wenst te realiseren. Het decreet bepaalt dat deze bepalingen bindend zijn voor de gemeente en voor de instellingen op het grondgebied van de gemeente.

Het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan vormt geen basis voor het verlenen of het weigeren van een vergunning. Het heeft aldus geen verordenende kracht ten aanzien van de burgers.

Met de invoering van het nieuw decreet en mits de aanwezigheid van een goedgekeurd gemeentelijk ruimtelijk structuurplan kan de gemeente overgaan tot het opmaken van een nieuw soort van bestemmingsplannen, met name ruimtelijke uitvoeringsplannen. Deze uitvoeringsplannen hebben in tegenstelling tot ruimtelijke structuurplannen wel een verordenende kracht.

1.2.2.2 Subsidiariteitsbeginsel

Het gemeentelijk plan dient aan te sluiten bij het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen en het Provinciaal Ruimtelijk Structuurplan West-Vlaanderen en richt zich naar de structuurbepalende elementen van lokaal belang. Dit zijn de elementen die vragen om een samenhangend beleid binnen de gemeentegrenzen.

De verdeling van de taken aan de verschillende beleidsniveaus steunt op het subsidiariteitsbeginsel. Dit houdt in dat:

- de beleidsmateries worden toegekend aan het geëigende niveau;
- ieder niveau het instrumentarium gebruikt dat aangepast is aan het niveau;
- er permanent overleg nodig is tussen de niveaus vermits de materies met elkaar in verband staan.

1.2.2.3 Gemeentelijke bevoegdheden

De lokale besturen hebben binnen het kader van het gemeentelijk structuurplanningsproces volgende bevoegdheden:

- het (desgevallend) formuleren van aandachtspunten bij de structuurbepalende elementen van bovenlokaal (gewestelijk of provinciaal) niveau op het grondgebied van de gemeente, uitgaande van de eigen visie;
- het aanduiden en het ontwikkelen van een visie op structuurbepalende elementen van lokaal of gemeentelijk belang.

1.2.3 Structuurplanning, een proces op drie sporen

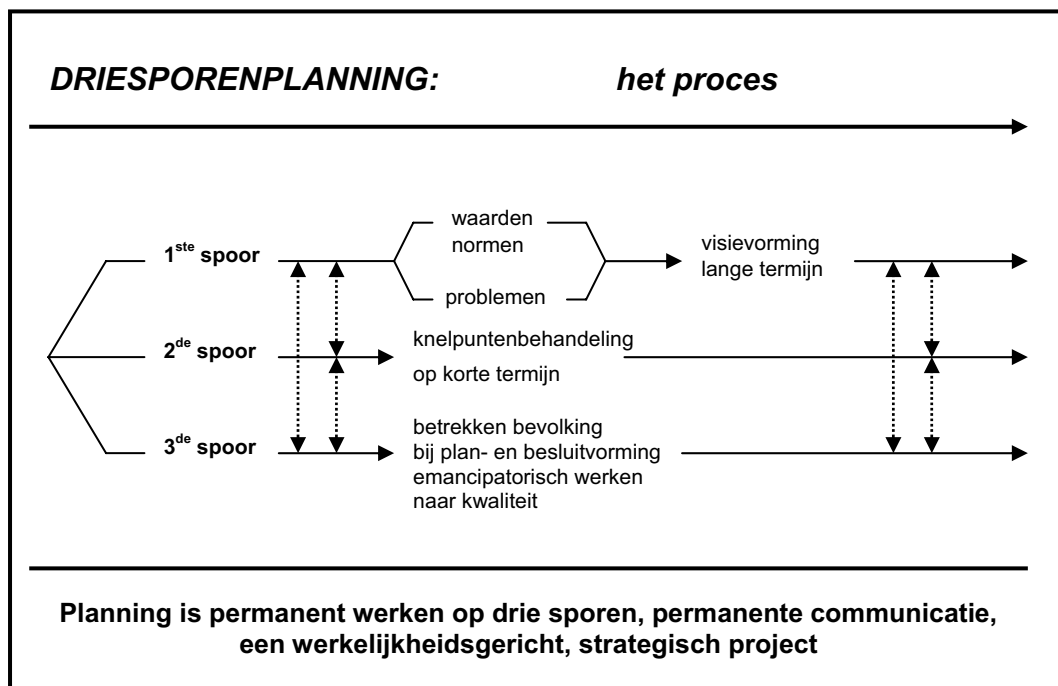
Structuurplanning is gericht op de realisatie van een aantal concrete maatregelen. Hiervoor is samenwerking vereist tussen politici, administratie, planners en de bevolking, opdat een breed draagvlak kan ontstaan. Deze op het eerste gezicht complexe planningsvorm krijgt concreet gestalte binnen de zogenaamde driesporenplanning:

- 1ste spoor: visievorming op de lange termijn – het structuurplan
- 2de spoor: acties op de korte termijn – ruimtelijke uitvoeringsplannen en andere programma's
- 3de spoor: overleg en communicatie

Hierbij wordt gelijktijdig op drie sporen gewerkt wat het mogelijk maakt om een langetermijnvisie te ontwikkelen, strategisch in te haken op de werkelijke situatie en ondertussen met alle betrokkenen voortdurend en intensief te communiceren.

De drie sporen worden systematisch aan mekaar gekoppeld door het inbouwen van regelmatige 'confrontatiemomenten', bijvoorbeeld bij het begin van een beleidsperiode of bij de beleidsevaluatie om de twee jaar. Hierbij worden de elementen van een visie met haar geheel geconfronteerd, evenals concrete voorstellen en acties onderling. Zonder deze koppeling bestaat het risico dat een van de sporen gaat overheersen (zie figuur 1: Schema driesporenplanning).

Figuur 1: Schema driesporenplanning

Het ruimtelijk structuurplan streeft een visie op lange termijn na. Deze geeft geen strikt eindbeeld. Het reikt hoogstens hypotheses aan, eventueel uitgedrukt in concepten. Een coherent geheel van beginselen noemen we een 'concept'. Een concept geeft de principes van de visie kernachtig en bondig weer in ruimtelijke termen. Die concepten kunnen nog bijgestuurd worden. De maatschappij verandert nu eenmaal, het beeld dat men van de werkelijkheid heeft, inzichten, behoeften, waarden... kunnen steeds wijzigen. Maar een lange termijnvisie is noodzakelijk als kader voor de dagelijkse werking. De visie is dus vooral een houding ten opzichte van kwaliteit en duurzaamheid voor de toekomst waartegen voorstellen om tot actie over te gaan moeten worden afgewogen en de effecten ervan op termijn kunnen worden onderzocht.

Een visie op de ruimtelijke ontwikkeling in een gebied moet worden vertaald in basisdoelstellingen die verwijzen naar de ruimtelijke aspecten van het maatschappelijk functioneren. Deze doelstellingen houden verband met de ecologische, de economische en de sociaal-culturele aspecten van het maatschappelijk functioneren.

Het proces van visieontwikkeling is per definitie op de lange termijn gericht. Het is ook nooit af, want de maatschappij, waarden, inzichten,... veranderen voortdurend. Maar ondertussen mogen de kansen en problemen op korte termijn niet uit het oog worden verloren. Zo vormt de visie op lange termijn, het ruimtelijk structuurplan, enerzijds het kader voor het nemen van beslissingen. Maar anderzijds mogen alle problemen en knelpunten zo maar niet in de kast gehouden worden tot de lange termijnvisie volledig op papier staat.

Beleidsverantwoordelijken worden voortdurend geconfronteerd met plots opduikende ruimtelijke problemen (vb. omstreden particuliere initiatieven) of kansen om bepaalde zaken (vb. aankopen van gronden of terreinen) te realiseren. Hierop moet onmiddellijk kunnen worden ingepikt. Het werken aan concrete problemen en kansen helpt trouwens in grote mate om de toekomstvisie bij te sturen. Het aanpakken van concrete problemen die voor de structuur van een gebied belangrijk zijn, zullen automatisch een discussie over de wenselijke toekomst doen ontstaan. Op die manier komen gaandeweg elementen voor een visie op langere termijn naar boven die kunnen worden 'meegenomen' in het eerste spoor.

Het spreekt voor zich dat tussen het eerste en het tweede spoor een duidelijke beïnvloeding en wisselwerking zal bestaan. Juist die koppeling tussen de twee sporen zorgt voor visie door in te pikken op actuele problemen en potenties.

1.3 Gemeentelijk structuurplanningsproces

1.3.1 Motivatie tot opmaak

Bijna dagelijks wordt het gemeentebestuur geconfronteerd met problemen die een oplossing vragen op korte termijn. Vaak hebben deze problemen/oplossingen een directe of indirecte impact op het gebruik van de ruimte en het landschap. Omwille van de korte beslissingstermijn en het ontbreken van een globaal en geïntegreerd kader moet pragmatisch worden gehandeld en kunnen niet alle mogelijkheden of mogelijke gevolgen van een keuze onderzocht worden, waardoor een goede oplossing voor een concreet probleem negatieve effecten kan genereren op andere vlakken.

Daarnaast wordt de ruimte steeds schaarser en blijft de vraag naar ruimte pertinent aanwezig waardoor er steeds meer conflicten optreden tussen de diverse gebruikers van de ruimte. Dit kan enkel opgelost worden wanneer het gemeentebestuur voldoende ver vooruit kan denken een beleid kan uitstippelen rond de diverse sectoren (tewerkstelling, huisvesting, land- en tuinbouw, jeugd, toerisme en recreatie,...).

Hierbij aansluitend moet het gemeentebestuur steeds meer rekening houden met een strenger wordende wetgeving inzake ruimtelijk ordening en milieu en een uitbreiding van haar planningstaken en bevoegdheden, waardoor de nood aan een globale visie op de gewenste ruimtelijk ontwikkeling van de gemeente steeds duidelijker wordt.

Op basis van deze argumenten nam de gemeenteraad op 29/01/1996 de principebeslissing voor het opstarten van het gemeentelijk structuurplanningsproces (zie bijlage). Deze beslissing zal uiteindelijk resulteren in de opmaak van het Gemeentelijk Ruimtelijk Structuurplan Beernem (voortaan afgekort tot GRS Beernem), welke het kader zal aangeven voor de gewenste ruimtelijke ontwikkeling van de gemeente.

1.3.2 Overlegmodel

De besluitvorming over het GRS Beernem wordt voorbereid in verschillende overlegorganen en doorgepraat middels verschillende communicatiekanalen.

1.3.2.1 Kerngroep GRS

De kerngroep GRS coördineert en organiseert alle werkzaamheden van het planningsproces en vervult zo een motor- en sturingsfunctie. Deze kerngroep fungeert als een dagelijks bestuur binnen het planningsproces en komt samen telkens de nood zich voordoet.

De kerngroep is als volgt samengesteld:

- de burgemeester, o.m. bevoegd voor ruimtelijk beleid;
- de schepen voor huisvesting, jeugd en sport én verkeer en mobiliteit;
- de schepen voor landbouw en milieu
- de schepen voor openbare werken;
- de schepen voor toerisme;
- de gemeentesecretaris;
- de gemeentelijk stedenbouwkundig ambtenaar;
- de verantwoordelijke ambtenaar voor milieu, landbouw en natuur;
- een medewerker van de technische dienst;
- 2 (twee) vertegenwoordigers van de wvi, de ontwerper.

1.3.2.2 Stuurgroep GRS

De stuurgroep is het overlegorgaan dat advies uitbrengt over alle belangrijke stappen en documenten in het planningsproces en werd als volgt samengesteld:

- de leden van de kerngroep;
- de leden van de Gecoro (vertegenwoordigers van maatschappelijke geledingen en deskundigen);
- en eventueel aan te vullen met externe deskundige, naargelang het onderwerp of thema.

De stuurgroep is het overlegorgaan bij uitstek op het lokale niveau. Het is het forum waar de beleidsverantwoordelijken, de ambtenaren, de deskundigen en de georganiseerde bevolking met elkaar in dialoog treden. De werking van de stuurgroep heeft een wervende functie ten aanzien van het maatschappelijk draagvlak van het sturingsproces.

1.3.2.3 Gecoro

De gemeentelijk commissie voor ruimtelijke ordening, kortweg Gecoro, is de adviesraad voor ruimtelijk ordening op het niveau van de gemeente. Het decreet geeft de Gecoro allerlei opdrachten in het lokaal ruimtelijk beleid.

De commissie speelt een belangrijke rol in de totstandkoming van het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan:

- De commissie is vanaf de aanvang van het planningsproces één der preferentiële gesprekspartners van de opstellende overheid, zowel bij het denkproces als bij de communicatie van het denkproces.
- Voorafgaandelijk aan de voorlopige goedkeuring van het structuurplan dient advies door de commissie advies gegeven aan de gemeenteraad.
- Zij bundelt en coördineert de reacties van het openbaar onderzoek en van de adviesronde over het ontwerp.
- Zij geeft een gemotiveerd advies aan de gemeenteraad.
- Zij speelt een rol bij de totstandkoming van de ruimtelijke uitvoeringsplannen en de stedenbouwkundige verordeningen.

Gezien de rol van de Gecoro in het structuurplanningsproces wordt geopteerd om de leden van de Gecoro op te nemen in de stuurgroep.

1.3.2.4 Structureel overleg met hogere overheden

Op belangrijke momenten in het planningsproces wordt een structureel overleg georganiseerd met vertegenwoordigers van het provinciaal en gewestelijk niveau. Dit overleg verloopt schriftelijk en/of in plenaire zitting.

Hiervoor worden in de eerste plaats uitgenodigd: de DRUM (Provinciebestuur West-Vlaanderen), de Afdeling ROHM West-Vlaanderen (AROHM) en de Afdeling Ruimtelijk Planning (AROHM).

1.3.2.5 Overleg- en participatiemomenten met de bevolking

Het ruimtelijk beleid belangt iedereen aan. Daarom wordt de bevolking uitgenodigd om mee na te denken over de gewenste ruimtelijke ontwikkeling van Beernem. In de loop van het planningsproces zal een informatie- en/of gespreksavond georganiseerd worden.

Er zal een informatieavond worden georganiseerd naar aanleiding van het openbaar onderzoek. De kerngroep kan in de loop van het proces beslissen om een bijzonder overleg te organiseren, bijvoorbeeld omtrent een specifiek thema en/of met een welbepaalde maatschappelijke doelgroep.

1.3.2.6 Informatiemiddelen

De directe communicatie met de bevolking wordt ondersteund door een informatiebrochure. De brochure wordt, gekoppeld aan de informatie- en gespreksavond, verspreid onder alle inwoners van de gemeente Beernem.

1.3.3 Historiek van het planproces

1.3.3.1 Startnota

In oktober 1999 werd de startnota, na diverse overlegmomenten binnen de gemeente, overgemaakt aan de hogere overheden in functie van een structureel overleg (AROHM – ARP, ROHM West-Vlaanderen en Provincie – DRUM).

Tijdens het structureel overleg werd, in overleg tussen de verschillende betrokkenen, beslist om een tussentijds rapport op te maken, een zogenaamde onderhandelingsnota, die tegemoet zou komen aan de bemerkingen. Deze diende daarna opnieuw aan een structureel overleg onderworpen te worden.

1.3.3.2 Procesnota

In de periode van november 1999 tot en met april 2001 heeft het gemeentelijk structuurplanningsproces als het ware stilgelegen. Pas in mei 2001 werd het planningsproces heropgestart met de opmaak van een procesnota (mei 2001) en de installatie van een kerngroep (zie hoger) in juni 2001. De samenstelling van de kerngroep werd door het College van Burgmeester en Schepenen vastgesteld.

1.3.3.3 Oriënteringsnota

In functie van de opmaak van een onderhandelingsnota werd op 7 september 2001 een denkdag georganiseerd met de leden van de kerngroep. In functie van dit overleg werd een oriënteringsnota opgesteld, die als leidraad zou dienen voor de discussie.

In de oriënteringsnota werd aandacht besteed aan de bemerkingen van de hogere besturen op de startnota, ingegaan op de hogere beleidskaders (Ruimtelijke Structuurplan Vlaanderen en het Provinciaal Ruimtelijke Structuurplan West-Vlaanderen) en open vragen geformuleerd aangaande de gewenste ruimtelijke ontwikkelingen binnen de gemeente.

1.3.3.4 Onderhandelingsnota

De denkdag leverde voldoende input of voeding voor de opmaak van een onderhandelingsnota. Met deze nota, die werd opgemaakt in november 2001, wenste de gemeente een antwoord te bieden op de bemerkingen vanwege de hogere overheid op de startnota en een aantal aandachtspunten en opties te formuleren omtrent de gewenste ruimtelijke ontwikkeling van de gemeente.

De nota werd aan de kerngroep voorgelegd op 27 november 2001. Het structureel overleg, waarbij enkel de provincie kwam opdagen, ging door op 20 februari 2002.

1.3.3.5 Deelnota's

In de daaropvolgende periode van twee jaar werden een aantal deelnota's opgemaakt. In een eerste deelnota werd het aspect bedrijvigheid behandeld. Dit document werd in augustus 2002 besproken in de kerngroep en in november in de stuurgroep.

Een tweede deelnota ging in op het aspect wonen. Deze nota werd eveneens zowel in de kerngroep (december 2002) als de stuurgroep (februari 2003) behandeld.

In een derde en tevens laatste deelnota kwam het landelijk gebied aan bod. Hierbij werd ingegaan op de aspecten landschap, natuur, landbouw, toerisme en recreatie. Deze nota werd in juni 2003 en in februari 2004 respectievelijk in de kerngroep en in de stuurgroep voorgesteld en uitvoerig besproken.

1.3.3.6 Voorstel tot voorontwerp

In de loop van 2005 werden de verschillende deelnota's samengevoegd tot een eerste voorstel van voorontwerp. In 2006 werd het volledige document nog eens geactualiseerd. Op basis van dit document werd een structureel overleg gehouden op 13 december 2006.

1.3.3.7 Voorontwerp

In de loop van 2007 werden de opmerking van het structureel overleg besproken binnen de GECORO/stuurgroep en binnen een aantal kerngroepvergaderingen. Naar aanleiding van de adviezen van het structureel overleg en deze overlegmomenten werd het document aangepast. Het 'voorontwerp' werd besproken op de plenaire vergadering van 24 oktober 2007.

1.3.3.8 Ontwerp

Naar aanleiding van de adviezen van de plenaire vergadering en een bespreking binnen de GECORO/stuurgroep van 3 december 2007 wordt het document aangepast tot een 'ontwerp'.

1.3.3.9 Overzicht van de overlegmomenten

Tabel 1: Overzicht overlegmomenten

Datum	Overlegorgaan	Inhoudelijk
05/07/1999	Gemeenteraad	Toelichting 'startnota'
28/09/1999	Structureel overleg	Bespreking 'startnota'
29/05/2001	Informeel overleg	Heractiveren structuurplanningsproces
22/06/2001	Kerngroep	Installatievergadering en toelichting 'procesnota'
07/09/2001	Kerngroep	Denkdag en bespreking 'oriënteringsnota'
27/11/2001	Kerngroep	Bespreking 'onderhandelingsnota'
20/02/2002	Structureel overleg	Bespreking 'onderhandelingsnota'
15/05/2002	Gecoro/stuurgroep	Installatievergadering en toelichting 'procesnota'
08/07/2002	Gemeenteraad	Toelichting 'procesnota'
02/08/2002	Informeel overleg	Afstemming BPA 'Oudevaartstraat' – GRS Beernem
26/08/2002	Kerngroep	Bespreking 'discussienota bedrijvigheid'
21/11/2002	Gecoro/stuurgroep	Bespreking 'discussienota bedrijvigheid'
02/12/2002	Kerngroep	Bespreking 'discussienota wonen'
16/12/2002	Informeel overleg	Vorbereiding 'discussienota landbouw'
13/02/2003	Gecoro/stuurgroep	Bespreking 'discussienota wonen'
24/06/2003	Kerngroep	Bespreking 'discussienota landbouw'
14/02/2004	Gecoro/stuurgroep	Bespreking 'discussienota landbouw'
09/02/2005	Gemeenteraad	Stand van zaken GRS Beernem
11/04/2005	Kerngroep	Bespreking 'opbouwnota – informatief gedeelte'
09/05/2005	Kerngroep	Bespreking 'opbouwnota – richtinggevend gedeelte'
24/05/2005	Kerngroep	Bespreking 'opbouwnota – richtinggevend gedeelte'
21/06/2005	Kerngroep	Bespreking 'opbouwnota – richtinggevend gedeelte'
08/08/2005	Kerngroep	Bespreking 'opbouwnota – richtinggevend gedeelte'
21/11/2005	Informeel overleg	Stand van zaken GRS Beernem
08/2006	Intern overleg CBS	Laatste wijzigingen voorstel voorontwerp
16/10/2006	Kerngroep	Laatste wijzigingen voorstel voorontwerp
13/12/2006	Structureel overleg	Bepreking 'voorstel van voorontwerp'
21/03/2007	Gecoro/stuurgroep	Bepreking adviezen structureel overleg
16/04/2007	Kerngroep	Bespreking aanpassingen na structureel overleg
07/05/2007	Kerngroep	Eindredactie richting plenaire vergadering
12/06/2007	Kerngroep	Eindredactie richting plenaire vergadering
29/08/2007	Gecoro/stuurgroep	Bepreking document richting plenaire vergadering
24/10/2007	Plenaire vergadering	Bepreking 'voorontwerp'
03/12/2007	Gecoro/stuurgroep	Aanpassingen na plenaire vergadering
19/02/2008	Gemeenteraad	Voorlopige vaststelling